

**VÄHEMMISTÖ JA VÄHEMMISTÖKIELTEN TYÖN
TOIMINTASUUNNITELMA
2015–2016**

Suomenkielinen käännös / Finsk översättning av Dnr: 2014.1110.101

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAUSTAA	3
1.1. Nykyinen tilanne	3
1.2. Ruotsin vähemmistöpolitiikka	3
1.3. Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.....	4
1.4. Suomen kielen pitkä historiallinen läsnäolo Ruotsissa	4
1.5. Vapaaehtoinen liittyminen suomen kielen hallintoalueeseen	5
1.6. Valtiontuki lisäkuluihin	5
1.6.1. Taloudellinen tuki/ projektituki	6
1.6.2. Valtiotuen käyttö	7
2. NEUVONPITO	7
2.1. Neuvonpitoryhmä.....	7
2.2. Neuvonpito: tavoitteet.....	7
3. KARTOITUS	8
4. SUOMEN KIELEN KÄYTTÖALUEET	8
4.1. Kunnan tavoitteet suomen kielen käytön edistämiseksi	8
5. TIEDOTUSTOIMENPITEET	8
5.1. Tiedotustoiminpiteet: tavoitteet.....	8
6. SUOMENKIELINEN PALVELU	8
6.1. Suomenkielinen palvelu & henkilökunnan kielitaidon kartoitus: tavoitteet.....	8
7. SUOMENKIELINEN/ KAKSIKIELINEN ESIKOULUTOIMINTA	9
7.1. Suomenkielinen/ kaksikielinen esikoulutoiminta: tavoitteet	9
8. SUOMEN OSUUS PERUSKOULUSSA	9
8.1. Suomen kieli- ja kulttuurityö koulussa: tavoitteet	9
9. SUOMENKIELINEN VANHUSTENHUOLTO	9
9.1. Suomenkielinen vanhustenhuolto: tavoitteet	9
10. SUOMENKIELINEN JA KAKSIKIELINEN KULTTUURITOIMINTA	9
10.1. Suomenkielinen ja kaksikielinen kulttuuritoiminta: tavoitteet	9
11. HENKILÖSTÖPOLITIikka JA HENKILÖKUNNANKOULUTUS	10
11.1. Kunnan tavoitteet	10
12. MUIDEN KANSALLISTEN VÄHEMMISTÖJEN KANSSA TEHTÄVÄ TYÖ	10
12.1. Muiden kansallisten vähemmistöjen kanssa tehtävä työ: tavoitteet.....	11
13. TOIMINTASUUNNITELMAN SEURAAMINEN, ARVIOINTI JA PÄIVITTÄMINEN .	11

1. TAUSTAA

Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (SFS 2009:724), niin kutsuttu vähemmistölaki, astui voimaan 1.1.2010. Valtiopäivät hyväksyivät lain vuonna 1999 ja sen mukaan viranomaisilla on erityisvastuu suojella Ruotsin historiallisesti kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä (kaikki varieteetit). Perustana on Euroopan neuvoston vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskeva kansainvälisoikeudellinen suojeleminen. Lain mukaan Ruotsin kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä ovat

- Juutalaiset: n.25 000 Ruotsissa (kieli: jiddiš)
- Romanit: n.100 000 Ruotsissa (kieli: romani chib, kaikki varieteetit)
- Saamelaiset: n.35 000 Ruotsissa (kieli: saamen kieli, kaikki varieteetit)
- Ruotsinsuomalaiset: n.600 000 Ruotsissa (kieli: suomi)
- Tornionlaaksolaiset: n.50 000 Ruotsissa (kieli: meänkieli, kaikki varieteetit)

Vähemmistölaki sisältää yleiset, koko Ruotsia koskevat määräykset kaikista kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä. Laki sisältää sekä määräykset suomen, saamen ja meänkielen hallintoalueista että määräykset oikeudesta käyttää suomen kieltä, meänkieltä tai saamea asioinnissa hallintoviranomaisten (esim. kuntien) ja tuomioistuimien kanssa.

Kielilain (SFS 2009:600) mukaan ”*viranomaisilla on erityisvastuu suojella kansallisia vähemmistökieliä ja edistää niiden käyttöä*”. Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä täsmentää ajatusta: ”*Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Erityisesti on edistettävä lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä*”.

1.1. Nykyinen tilanne

Helmikuusta 2011 lähtien Skinnskattebergin kunta kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen, mikä muun muassa tarkoittaa sitä, että ruotsinsuomalaisilla kunnan asukkailla oikeus käyttää suomen kieltä asioidessaan kunnan kanssa. Lisäksi heillä on oikeus kokonaiseen tai osittaiseen suomenkieliseen esikoulutoimintaan ja vanhustenhuoltoon.

Kansallisia vähemmistöjä koskevan lain soveltaminen käytäntöön on pitkäjänteistä ja jatkuvaa työtä. Skinnskattebergin kunta on laatinut tämän toimintasuunnitelman täsmentääkseen toimenpiteiden tavoitteiden tärkeyttä.

1.2. Ruotsin vähemmistöpolitiikka

Valtiopäivät päättivät joulukuussa 1999 hyväksyä kansallisten vähemmistöjen suojaa koskevan puiteyleissopimuksen (Puiteyleissopimus / Ramkonventionen) sekä alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan (Minoritetskonventionen). Puiteyleissopimuksen tavoitteena on suojata kansallisia vähemmistöjä ja eurooppalaisen peruskirjan tarkoituksena on suojella Euroopan monikulttuurisuutta. Sopimuksista selviää, että Euroopassa on suuri määrä vähemmistöjä, jotka ovat asuneet alueella jo pitkään ja joilla on oma kielensä ja kulttuurinsa. Sopimuksissa todetaan myös, että tietyt kielet ovat vaarassa hävitä.

Ruotsin valtiopäivät päättivät myös vähemmistöpolitiikasta ja viiden kansallisen vähemmistön ja niiden kielten tunnustamisesta. Ruotsi tunnusti näin useiden vähemmistöjen historiallisen läsnäolon ja kielten moninaisuuden ja että näillä ryhmillä täytyy olla mahdollisuus säilyttää ja vaalia kulttuuriaan ja kieltään.¹ Ruotsin tunnustamat viisi vähemmistöä ovat juutalaiset, romanit, saamelaiset (on myös maan alkuperäiskansa) ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Yhteistä vähemmistöryhmille on historialliset ja pitkäaikaiset siteet Ruotsiin sekä vähemmistöjen selvä yhteenkuuluvuus.

¹Lainio & Leppänen 2005.

Kansallisen vähemmistökielen aseman omaavan kielen on täytettävä kaksi kriteeriä. Ensiksi sen on oltava kieli eikä murre. Toiseksi sitä on puhuttu Ruotsissa vähintään kolme sukupolvea eli noin sata vuotta.

Nämä viisi kansallista vähemmistökieltä jaetaan kahteen ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat alueellisesti maantieteelliset vähemmistökielet, joita ovat suomi, meänkieli ja saame. Näillä kielillä on historiallinen ja maantieteellinen yhteys Ruotsiin, koska niitä on perinteisesti puhuttu tietyillä alueilla Ruotsissa. Toista ryhmää nimitetään alueellisesti riippumattomiksi kieliksi ja tähän ryhmään kuuluvat jiddiš ja romani chib.

Ruotsin vähemmistöpolitiikan tarkoituksena on suojella kansallisia vähemmistöjä ja vahvistaa näiden vaikutusvaltaa. Tarkoituksena on myös historiallisten vähemmistökielten tukeminen niiden säilyttämiseksi elävinä.²

1.3. Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Tietyt vähemmistöoikeudet on toteutettava koko maassa: kaikki viisi kansallista vähemmistöä kuuluvat kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskevan lain piiriin ("Minoritetslag / Vähemmistölaki"). Näitä oikeuksia nimitetään perussuojaksi. Seuraava perussuoja koskee kaikkia vähemmistöjä koko maassa:

- hallintoviranomaisten tulee sopivalla tavalla tarpeen vaatiessa informoida kansallisia vähemmistöjä heidän oikeuksistaan.
- viranomaisilla (esim. kunnat) on erityisvastuu suojella kansallisia vähemmistökieliä ja edistää niiden käyttöä. Viranomaisten on myös edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä.
- erityisesti on edistettävä lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä.
- hallintoviranomaisten on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä itseään koskeviin asioihin ja neuvoteltava sellaisista asioista vähemmistöjen edustajien kanssa mahdollisimman paljon.

Sen lisäksi suomen, saamen ja meänkieltä puhuvilla on *erityisiä oikeuksia* kyseisillä hallintoalueilla. Näitä oikeuksia ovat muun muassa:

- yksittäisten³ kansalaisten oikeus käyttää yksittäisessä asiassa äidinkieltään suullisessa tai kirjallisessa yhteydenpidossa viranomaisen kanssa, kun viranomainen on asiassa päätöksentekijä.
- viranomainen on velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä sekä vaadittaessa annettava päätöksestä ja sen perusteluista kirjallinen käännös. Viranomainen voi määrätä erityisen ajan ja paikan vähemmistökielisen palvelun antamiseen.
- hallintoviranomaisen on huolehdittava, että on käytettävissä vähemmistökielen taitoista henkilökuntaa.
- kunnilla on erityinen velvollisuus järjestää vanhusten- ja lastenhuolto siten, että toiminta tapahtuu joko kokonaan tai osittain vähemmistökielellä jos joku hallintoalueella sitä toivoo.

1.4. Suomen kielen pitkä historiallinen läsnäolo Ruotsissa

Ruotsilla ja Suomella on pitkä yhteinen historia. Ne kuuluivat yli 600 vuotta samaan valtakuntaan, jossa puhuttiin ruotsia, suomea ja monia muita kieliä. Venäjää vastaan käydyn sodan seurauksena Ruotsi menetti valtakuntansa itäisen osan – Suomen – Venäjälle vuonna 1809. Haminan rauhassa täytyi Venäjälle luovuttaa kolmasosa kuningaskunnasta, jonka pääkaupunki oli Tukholma.

Suomi on täten yksi Ruotsissa kauan puhutuista kielistä. Suomen ja Ruotsin kuullessa samaan valtakuntaan Tukholma, Mälärinlaakso, Vermlanti, Taalainmaa ja Tornionlaakso olivat alueita, jonne suomen kieli oli levinnyt eniten. Toisen maailmansodan jälkeen on suuria suomalaisia väestöryhmiä muodostunut

²Prop. 2008/09:158, s.14

³Tukholman lääninhallituksen vähemmistökysymyksistä vastaava yksikkö viittaa sanaan (enskilda/e), yksilöiksi,yhdistyksiksi,yrityksiksi ja vastaaviksi.

suurkaupunkeihin sekä Etelä -ja Keski -Ruotsin teollisuusalueille. Norrbottenissa on myös merkittävä suomea puhuva väestö. Tänä päivänä puhuu suomea n. 300 000 henkilöä Ruotsissa.⁴

Skinnskattebergin kunnassa on tilastotietojen mukaan n.24 % asukkaista suomalaistaustaisia. Todellisuudessa se tarkoittaa, että lähes 420 skinnskattebergilaista on syntynyt Suomessa. Noin 390 Ruotsissa syntyneellä henkilöllä on vähintään toinen vanhemmista syntynyt Suomessa. Noin 279 Ruotsissa syntyneellä henkilöllä on vähintään toinen isovanhemmista syntynyt Suomessa. Ei tiedetä kuinka moni heistä on tilastotieteen mukaan ruotsinsuomalainen ja kuinka moni samaistaa itsensä ruotsinsuomalaiseksi. Ei myöskään tiedetä kuinka moni on suomenkielinen, kaksikielinen (suomi-ruotsi) tai vastaavasti ruotsinkielinen.

1.5. Vapaaehtoinen liittyminen suomen kielen hallintoalueeseen

Joulukuussa 2009 Skinnskattebergin Suomi- Seuran edustajat ja kunnanjohtaja pitivät kokouksen, jossa edustajat esittivät ehdotuksen, että Skinnskattebergin kunta anois hallitukselta vapaaehtoista liittymistä suomenkielen hallintoalueeseen.

25.5.2010 päätti kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustoa anomaan:

- liittymistä suomenkieliseen hallintoalueeseen
- jos hallitus myöntää liittymisen, niin perustetaan johtoryhmä johon kuuluu kaksi edustajaa kunnanhallituksesta ja kolme edustajaa Skinnskattebergin Suomi -Seurasta. Ryhmän tehtävänä on seurata miten suomenkielinen palvelu toimii, tehdä parannusehdotuksia, suunnitella ja tehdä aloitteita suomenkielisen palvelun kehittämiseksi.

7.6.2010 hyväksyi kunnanvaltuusto kunnanhallituksen ehdotuksen ja hakemus vapaaehtoisesta liittymisestä suomen kielen hallintoalueeseen lähetettiin hallituksen kansliaan 10.6.2010. Vuoden 2010 loppupuolella sai kunta myöntävän vastauksen hallitukselta: helmikuusta 2011 lähtien kuuluu Skinnskattebergin kunta suomen kielen hallintoalueeseen.

1.6. Valtiontuki lisäkuluihin

Ne Ruotsin kunnat, jotka kuuluvat joko yhteen tai useampaan kolmesta eri hallintoalueesta (suomen kielen, meänkielen tai saamen), saavat vuosittain valtiontukea niistä lisäkuluista, jotka aiheutuvat hallintoaluekunnille kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskevan lain (SFS 2009:724) noudattamisesta. Tukholman lääninhallitus ja Saamelaiskäräjät ovat yhdessä saaneet tehtäväkseen seurata, miten 1.1.2010 voimaan astunutta lakia kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä noudatetaan. Tukholman lääninhallitus ilmoittaa verkkosivuillaan: *”valtiontuen käyttö on suunniteltava yhteistyössä vähemmistön edustajien kanssa sekä käytettävä niihin lisäkuluihin, jotka aiheutuvat vähemmistölain toteuttamisesta. Tukea ei tule käyttää normaaleihin velvoitteisiin, kuten esim. tulkkipalveluun tai vakituisiin järjestöavustuksiin”*.

Verkkosivulta löytyy esimerkkejä lisäkuluista, mm:

- dialogi/keskustelu vähemmistöjen kanssa
- kartoitukset
- tiedotuskampanjat ja käännöstyöt
- organisaation tarkistukset ja muutokset
- kieli- ja kulttuuripanostukset
- vähemmistöjen ja vähemmistökielten esilletuominen
- hankinnat (esim. pedagoginen aineisto/kirjallisuus)
- osa henkilöstökuluista
- toimintasuunnitelman esittely

⁴www.sprakradet.se/finska

1.6.1. Taloudellinen tuki/ projektituki

Suuntaviivojen mukaan, jotka hyväksyttiin projektituen hakemiseen suomen kielen hallintoaluekunnalle suunnatusta valtiontuesta kunnanvaltuuston kokouksessa 11.6.2012, § 61, Dnro 2012.0152.008 voi kunnanhallitus myöntää taloudellista tukea/projektitukea yhdistyksille, yrityksille tai yksittäisille henkilöille sellaisia projekteja tai tapahtumia varten, jotka noudattavat vähemmistölain sisältöä ja joiden tavoitteena on suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin säilyttäminen elävänä ja näkyvänä kunnassamme. Tapahtumien on myös oltava avoimia kaikille.

Hakemuksen tulee sisältää seuraavat tiedot ja toiminnan tarkoituksen (projekti ja hanke) johon tukea haetaan:

- yhdistyksen/yrityksen/(yksittäisen henkilön) organisaationumero/ (henkilötunnus), postisiirtotili/pankkisiirtotili, yhteyshenkilö ja yhteystiedot
- projektin/tapahtuman päämäärä ja tarkoitus
- kenelle projekti/toiminta on suunnattu
- lyhyt selostus projektista
- aikataulu
- summa jota anotaan
- kulut ja tuotot
- tiedot muista mahdollisista rahoittajista

Puutteelliset hakemukset palautetaan hakijalle täydennettäväksi.

Yrityksen/Yhdistyksen/Yksittäisen henkilön on tehtävä kirjallinen selvitys toteutetusta tapahtumasta Skinnskattebergin kunnan suomen kielen hallintoalueen koordinoijalle.

1.6.2. Valtiotuen käyttö

Valtiontuen käyttö on suunniteltava yhteistyössä kunnan ruotsinsuomalaisten edustajien kanssa sekä käytettävä niihin lisäkuluihin, jotka aiheutuvat suomenkielen hallintoalueesta. Pääasiassa seuraaviin toimiin:

- dialogi/keskustelu ruotsinsuomalaisten vähemmistön kanssa
- kartoitus ruotsinsuomalaisten kieli- ja kulttuuritarpeista kunnassa
- tiedotuskampanjat asukkaille ja poliitikoille
- eri toimialojen sisäinen koulutus tästä toimintasuunnitelmasta, vähemmistölaista ja suomen kielestä ja kulttuurista
- suomenkielinen osa kunnan verkkosivuilla
- suomenkieliset käännökset kunnan painetuista tiedotusaineistosta
- suomenkieliset käännökset kunnan tiedotuskylteissä
- panostaminen kulttuuritoimintaan yhteistyössä eri kulttuurijärjestöjen ja muiden hallintoaluekuntien kanssa
- osa henkilöstökuluista kun kyseessä on suomenkielen hallintoaluetta koskeva virka⁵
- toimintasuunnitelman päivitys joka toinen vuosi
- vanhustenhuollon ja esikoulun kieli- ja kulttuuripanostukset
- ruotsin-/suomenkielisiä oppikirjoja ja muuta suomenkielistä pedagogista aineistoa koulussa
- muita vähemmistölain mukaisia projekteja

Valtiontuki on ensisijaisesti käytettävä toimialoilla joiden tarve huomioidaan kartoitusta tehtäessä. Valtiontuen käyttö, koordinointi ja seuranta tapahtuvat sillä toimialalla, joka on ensisijaisesti anonut tukea. Toimialat, yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa, vastaavat siitä, että avustus käytetään vähemmistölain sisällön mukaisesti ja koko summa käytetään toimintavuoden aikana. Toimialat raportoivat joka marraskuu miten he ovat käyttäneet valtiontuen (panostukset suomenkieleen ja kulttuuriin ja siitä mikä vaikutus panostuksilla on ollut) johtajalle, joka on vastuussa suomenkielen hallintoalueesta.

---

⁵Tukholman lääninhallituksen mukaan kunta voi rajoitetun ajan maksaa koko henkilöstökustannukset (koskee erityisesti koordinoijan palkkaa) valtion avustuksesta, siihen saakka että koko organisaation on alkanut toimia vähemmistölain mukaisesti.

2. NEUVONPITO

Esityksessä ”*Från erkännande till egenmakt*” (tunnustamisesta omaan valtaan) painotetaan että, kunnallisella tasolla neuvonpito laaditaan tapauskohtaisesti. Keskeisintä on selvittää ja ottaa huomioon kansallisten vähemmistöjen mielipiteet. Tämä on erityisen tärkeää kun on kyseessä esikoulu- ja koulutoiminta, nuorisokysymykset, vanhustenhuolto, kirjasto ja kulttuuritoiminta eli toimialueilla joissa kunnalla on velvoitteita vähemmistötaustaisia kansalaisia kohtaan.⁶

2.1. Neuvonpitoryhmä

Neuvonpitoryhmän tehtävänä on seurata miten suomenkielinen kunnallinen palvelu toimii, tehdä parannusehdotuksia sekä huolehtia niiden toteuttamisesta, suunnitella ja sopia sellaisista toimista, joiden avulla kunta pystyy toteuttamaan vähemmistölain sisältöä. Ryhmä keskustelee ja sopii miten valtioneuvosto tulee käyttä. Neuvonpitoryhmä Skinnskattebergin kunnassa koostuu kunnan päättäjistä, virkamiehistä sekä paikallisen vähemmistön edustajista. Neuvonpitoryhmä tapaa vähintään neljä kertaa vuodessa. Suomenkielen hallintoalueen koordinoija kuuluu neuvonpitoryhmään. Koordinoija raportoi säännöllisesti eri toimista neuvonpitoryhmälle. Koordinoija kutsuu kokouksen koolle. Koska neuvonpito tapahtuu neuvonpitoryhmässä, on toiminta järjestettyä ja säännöllistä.

2.2. Neuvonpito: tavoitteet

- Neuvonpito tapahtuu Skinnskattebergin kunnan ja paikallisten ruotsinsuomalaisten kesken. Neuvonpito voi olla vapaamuotoista keskustelua tai tarvittaessa järjestettyjä kokouksia.
- Säännöllinen yhteys Skinnskattebergin kunnan Suomi-Seuraan.
- Kehittää uudenlaisia tapaamismuotoja kunnan ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa.
- Laajentaa osallistumista kunnan toimialojen työhön ruotsinsuomalaisen kulttuurin esille tuomiseksi ja suomenkielen käytön edistämiseksi.

Hyvin toimiva neuvonpito on edellytyksenä vähemmistölain sisällön noudattamisessa.

3. KARTOITUS

Kunnan toimialat ja vähemmistö kartoittaa yhdessä tarvittavia toimenpiteitä suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin kehittämiseen ja säilyttämiseen elävänä kunnassamme. Henkilökunnan suomenkielentaidot kartoitetaan joka toinen vuosi.

4. SUOMEN KIELEN KÄYTTÖALUEET

4.1. Kunnan tavoitteet suomen kielen käytön edistämiseksi

- Kunta työskentelee suomenkielen käyttöalueiden ja kielen käyttömahdollisuuksien lisäämiseksi.
- Mahdollisuus antaa lasten ja nuorten omaksua suomenkieli esim. esikoulussa.
- Käyttää vähemmistökieltä arkielämän eri tilanteissa esim. julkisilla verkkosivuilla, ilmoitustauluissa, sähköpostinallekirjoituksissa, puhelinviittauksissa ja automaattisissa puhelinvastauksissa vahvistaaksemme vähemmistön identiteettiä ja edistääksemme suomen kielen käyttämistä, elvyttämistä ja ylläpitämistä.
- Kunnan työntekijät, jotka osaavat suomea puhuvat suomea henkilöille joiden äidinkieli on suomi, jos nämä niin toivovat.
- Kunnan työntekijöitä kannustetaan käyttämään suomea työssään – myös henkilökuntaa kannustetaan käyttämään keskenään suomea.

⁶Prop. 2008/09:158.

5. TIEDOTUSTOIMENPITEET

5.1. Tiedotustoiminpiteet: tavoitteet

- Tiedotusaineisto on myös suomenkielillä.
- Kunna uusille asukkaille lähtevässä tervetuliaskirjeessä on tietoa suomen kielen hallintoalueesta sekä yhteystiedot kunnan suomenkielisille yhteyshenkilöille.
- Asukkaille tiedotetaan ajankohtaisesta kieli- ja kulttuuripanostus työstä.
- Kunnan suomenkieliset verkkosivustot ovat ajankohtaisia ja niitä kehitetään ja laajennetaan tarvittaessa.
- Suomen – ja ruotsinkieliselle medialle ilmoitetaan tärkeistä ajankohtaisista tapahtumista suomenkielen hallintoalueella.
- Kunnan tiedotuskyltit ovat monikielisiä.
- Huomioidaan vähemmistön juhlapäiviä (ruotsinsuomalaisten päivä 24/2 ja Suomen itsenäisyyspäivä 6/12)
- Kunta liputtaa kunnantalon lipputangossa suomen lipulla itsenäisyyspäivänä 6/12.
- Kunnan työpaikkailmoituksissa on oltava teksti: *Kunskaper i finska är meriterande* (Suomen kielen taito on pätevyyttä antava).
- Kunnanasukkaille tiedotetaan oikeuksista, jotka ovat voimassa suomenkielen hallintoalueella.

6. SUOMENKIELINEN PALVELU

6.1. Suomenkielinen palvelu & henkilökunnan kielitaidon kartoitus: tavoitteet

- Suomen-/kaksikielisillä Skinnskattebergin kunnanasukkailla ja järjestöillä on oikeus käyttää suomen kieltä asioidessaan suullisesti tai kirjallisesti kunnan kanssa.
- Jokainen kunnallinen toimiala tai yksikkö (esim. henkilökunta ja kanslia, esikoulu, vanhustenhuolto, tekniikka ja palvelu, jne.)nimeää suomea puhuvan yhdyshenkilön, joka on yhteydessä suomenkielisiin asukkaisiin.
- Henkilökunnan kielitaito kartoitetaan joka toinen vuosi, erityisesti kansallisten vähemmistökielten taitaminen (suomi, jiddi, meänkieli, romani chib ja saamen kieli).
- Tieto suomenkielisistä yhdyshenkilöistä löytyy kunnan verkkosivustoilta tai kunnan puhelinkeskuksesta ja vastaanotosta.

7. SUOMENKIELINEN/ KAKSIKIELINEN ESIKOULUTOIMINTA

7.1. Suomenkielinen/ kaksikielinen esikoulutoiminta: tavoitteet

- Kunta tarjoaa suomenkielistä / kaksikielistä esikoulutoimintaa.
- Esikoulu neuvottelee ja keskustelee ruotsinsuomalaisten vanhempien kanssa suomen -/kaksikielisestä palvelusta.
- Esikoulu nimeää suomen- /kaksikielisen työntekijän, jolla on selvä koordinoiva tehtävä ja toimi, joka tekee mahdolliseksi pitkäaikaisen suomen kielen- ja kulttuurityön esikoulussa.
- Kunnan työpaikkailmoituksissa on oltava teksti: *Kunskaper i finska är meriterande* (Suomen kielen taito on pätevyyttä antava).

8. SUOMEN OSUUS PERUSKOULUSSA

8.1. Suomen kieli- ja kulttuurityö koulussa: tavoitteet

- Koulussa on tarjolla äidinkielen opetusta lapsille, joilla on suomi äidinkielenä.
- Koulussa on tarjolla suomenkielistä opinto-ohjausta, jos koulu arvioi oppilaan olevan sen tarpeessa.
- Kouluihin hankitaan ruotsin-/suomenkielisiä opintokirjoja ja muuta suomenkielistä opintomateriaalia.
- Valtiontuen avulla suunnitellaan ja järjestetään sellaisia projekteja tai tapahtumia, joiden tavoitteena on suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin esille tuominen koulussa
- Kunnan työpaikkailmoituksissa on oltava teksti: *Kunskaper i finska är meriterande* (Suomen kielen taito on pätevyyttä antava).

9. SUOMENKIELINEN VANHUSTENHUOLTO

9.1. Suomenkielinen vanhustenhuolto: tavoitteet

- Kaikilta kotipalvelun, kotisairaanhoidon, vanhusten asunnon jne. uusilta potilailta/asiakkailta kysytään heidän äidinkieltään, jotta heille voidaan tarjota suomen-/kaksikielistä palvelua.
- Tarvittaessa perustetaan suomenkielinen osasto, jossa henkilökunta taitaa sekä suomen että ruotsinkielen. Suomenkielisen palvelun lisäksi huomioidaan myös suomalainen kulttuuri.
- Että tiedoitetaan suomenkielisistä tapahtumista ja toiminnoista kunnassamme.
- *Kunnan työpaikkailmoituksissa on oltava teksti: Kunskaper i finska är meriterande* (Suomen kielen taito on pätevyyttä antava).
- Kohderyhmälle tarkoitettu tiedotusaineisto on myös suomen kielellä.
- Kunnan verkkosivustoilla tiedotetaan oikeudesta suomenkieliseen palveluun.
- Vanhustenhuolto nimeää suomen- /kaksikielisen työntekijän, jolla on selvä koordinoiva tehtävä ja toimi, joka tekee mahdolliseksi pitkäaikaisen suomen kielen- ja kulttuurityön vanhustenhuollon parissa.

10. SUOMENKIELINEN JA KAKSIKIELINEN KULTTUURITOIMINTA

10.1. Suomenkielinen ja kaksikielinen kulttuuritoiminta: tavoitteet

- Skinnskattebergin kunnan ja ruotsinsuomalaisen vähemmistön on neuvoteltava miten pystytään edistämään ruotsinsuomalaisen vähemmistön mahdollisuuksia säilyttää ja kehittää suomalaista kulttuuria.
- Kunnalla on yhteistoimintaa eri toimialojen ja järjestöjen kanssa ruotsinsuomalaisen kulttuuriperinteen esille tuomiseksi.
- Kunta tekee kulttuuritarjonnan yhteistyötä eri kulttuurijärjestäjien (esim. Uusi Suomalainen Teatteri ja VÄSKY) ja muiden suomen kielen hallintoaluekuntien (mm. Hallstahammar, Köping, Västerås, Fagersta ja Surahammar) kanssa. Kunta osallistuu erilaisiin ruotsinsuomalaisiin kulttuuriverkostoihin (FINNET-ryhmä) ja ruotsinsuomalaisten kulttuuritapahtumien markkinointiin koko läänissä.
- Elvyttää suomen kieltä huomioimalla lapsi- ja nuorisokulttuuri sekä suomalaiset/suomenruotsalaiset perinteet.
- Kirjastossa on lasten ja aikuisten kirjojen suomenkielinen osasto. Sieltä löytyy myös ruotsinkielistä aineistoa ruotsinsuomalaisten historiasta, heidän oikeuksistaan ja kokemuksistaan asua Ruotsissa suomi äidinkielenä.
- Aktiivisesti edistää kaksikielistä kulttuuritoimintaa.

11. HENKILÖSTÖPOLITIikka JA HENKILÖKUNNANKOULUTUS

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten. (SFS 2009:724)

(11 § Hallintoviranomaisten on toimittava siten, että heillä on tarvittaessa saamen-suomen- ja meänkieltä taitavaa henkilökuntaa yksittäisten henkilöiden yhteyden pidossa viranomaisiin (SFS2009:724))

11.1. Kunnan tavoitteet

- Lähin esimies ilmoittaa uudelle henkilökunnalle suomenkielen erityisasemasta Skinnskattebergin kunnassa.
- Joka toinen vuosi, helmikuusta 2013, kartoitetaan henkilökunnan suomenkielen taidot.
- Käytävissä olevan henkilökunnan suomenkielen taidot hyödynnetään jotta he voivat käyttää suomenkieltä töissään tai sitten sellaisissa toimissa jossa tarvitaan suomenkielen taitoa.
- Henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus suomenkielen pätevyyden kehittämiseen sekä mahdollisuus osallistua seminaareihin, konferensseihin ja kulttuuritapahtumiin jotka koskevat kielen ja kulttuurin elvyttämistä.
- Jokainen kunnallinen toimiala tai yksikkö (esim. Henkilökunta- ja kansliaosasto, esikoulu, koulu sekä vanhustenhuolto), nimeää suomea puhuvan yhdyshenkilön, joka on yhteydessä suomenkielisiin asukkaisiin. Voidaan nimetä joku toinen työntekijä vastaamaan suomenkielisestä tiedottamisesta, jos toimialalta ei löydy suomenkielen taitosta henkilöä.
- Henkilökunnan tietämystä vähemmistölain säädännöstä kohotetaan.
- Henkilökunta voi avustaa yleisölle tiedottamisessa ja informoida hallintoalueella pätevistä säännöistä virheettömästi.
- Kunnan työpaikkailmoituksissa on oltava teksti: *Kunskaper i finska är meriterande* (Suomen kielen taito on pätevyyttä antava). Sen lisäksi voi tekstissä olla:
Skinnskattebergs kommun tillhör finskt förvaltningsområdet, så kunskaper i det finska språket är meriterande.
(Skinnskattebergin kunta kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen, joten suomen kielen taito on eduksi.)
- Kunnan työntekijöiden jotka hallitsevat ajankohtaisen vähemmistökielen tulee käyttää suomenkieltä henkilön kanssa jonka äidinkieli on suomi, jos henkilö näin haluaa.

12. MUIDEN KANSALLISTEN VÄHEMMISTÖJEN KANSSA TEHTÄVÄ TYÖ

Skinnskattebergin kunnalla on myös tiettyjä velvollisuuksia neljää muuta kansallista vähemmistöä kohtaan (juutalaiset, romanit, saamelaiset ja tornionlaaksolaiset), koska tietyt vähemmistöoikeudet tulee toteuttaa koko maassa. Näitä oikeuksia nimitetään *perussuojaksi*.

- Hallintoviranomaisten tulee sopivalla tavalla tarpeen vaatiessa informoida kansallisia vähemmistöjä heidän oikeuksistaan.
- Valtiolla ja kunnilla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten suojelemisesta ja edistämisestä ja lisäksi tulee edistää kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää ja kehittää kulttuuriaan Ruotsissa. Lasten kulttuurisen identiteetin kehittämistä ja oman vähemmistökielen käyttöä tulee erityisesti edistää.
- Hallintoviranomaisten tulee antaa kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä itseään koskeviin asioihin ja neuvotella sellaisista asioista kansallisten vähemmistöjen edustajien kanssa mahdollisimman paljon.

12.1. Muiden kansallisten vähemmistöjen kanssa tehtävä työ: tavoitteet

- Neuvotella kunnassa olevien vähemmistöjen edustajien kanssa ja kartoittaa vähemmistöjen tarpeet ja toivomukset.
- Kartoittaa henkilökunnan kaikkien vähemmistökielten pätevyys.
- Että kaikkia kansallisia vähemmistöjä tiedotetaan Vähemmistölain mukaisista oikeuksista, mieluiten heidän omalla äidinkielellään
- Koulun on pyrittävä tarjoamaan äidinkielenopetusta kaikilla kunnassa puhuttavilla vähemmistökielillä.
- Kunnalla on oma talousarvio⁷ muiden kansallisten vähemmistöjen kanssa tehtävään työhön.
- Kunta on valinnut koordinoijan joka vastaa raportoinnista Tukholman lääninhallituksen vähemmistö asioiden yksikköön muiden kansallisten vähemmistöjen kanssa tehtävästä työstä.
- Koko kunnan organisaatio työskentelee kansallisten vähemmistöjen esille tuomiseksi.

13. TOIMINTASUUNNITELMAN SEURAAMINEN, ARVIOINTI JA PÄIVITTÄMINEN

Tässä toimintasuunnitelmassa esitetään ne tavoitteet jotka Skinnskattebergin kunta on asettanut suomen kielen hallintoalue työlleen.

Jokaisen kunnan yksikön on pyrittävä tavoitteisiin jotka mainitaan tässä suunnitelmassa ja joka koskee juuri sitä toimialaa. Eri toimialoilla on velvollisuus raportoida kunnan suomen kielen hallintoalueen vastaavalle johtajalle.

Neuvonpitoryhmä seuraa jatkuvasti suomen kielen hallintoalueen työskentelyä ja raportoi työstä vuosittain kunnanhallitukselle.

Kunnanhallitus tekee arvion vuosittain toimintasuunnitelmasta ja suunnitelma uusitaan joka toinen vuosi tai tarvittaessa.

⁷Valtiontuki, jonka Skinnskattebergin kunta saa vuosittain edistääkseen suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin säilyttämistä elävänä ja näkyvänä kunnassamme, ei ole Tukholman lääninhallituksen vähemmistö asioiden yksikön mukaan tarkoitettu käytettäväksi muiden kansallisten vähemmistöjen kanssa tehtävään työhön. Kunnalla on oltava oma talousarvio tätä varten.